

การเรียนรู้จากประสบการณ์ การปรึกษากลุ่ม: การศึกษาเชิงปรากฏการณ์วิทยา

GROUP COUNSELING AS A LEARNING EXPERIENCE: A PHENOMENOLOGICAL EXPLICATION

ดร. อนงค์ วิเศษสุวรรณ*

บทคัดย่อ

การเรียนรู้จากประสบการณ์การปรึกษากลุ่มนี้ของนิสิตบริษัทัญญาโทสาขาวิชิตวิทยา การให้คำปรึกษา เป็นการศึกษาเชิงปรากฏการณ์วิทยา มุ่งศึกษาความหมายและประสบการณ์การเป็นผู้นำกลุ่ม และสมาชิกกลุ่มการปรึกษาเชิงจิตวิทยา ภายหลังการปฏิบัติการปรึกษากลุ่ม 12 ครั้งทั้งนี้การปฏิบัติการปรึกษากลุ่มจัดเป็นประสบการณ์การเรียนรู้ การพัฒนาตนเองและช่วยให้เกิดความเข้าใจความแตกต่างระหว่างการปรึกษากลุ่มที่เรียนรู้จากการปฏิบัติกับการเรียนรู้จากตำรา

ผลการวิจัยพบว่าผู้ให้ข้อมูลได้สะท้อนความคิด ความรู้สึกด้านความหมายของการเป็นผู้นำกลุ่ม ในเรื่องการสร้างบรรยายกาศที่เหมาะสมความสามารถในการใช้ทฤษฎีและเทคนิค รวมทั้งการควบคุมสถานการณ์ในกลุ่ม

ด้านประสบการณ์ การเป็นผู้นำกลุ่ม ได้เรียนรู้ทฤษฎีและเทคนิคการเป็นผู้นำทบทวนผู้นำ การแก้ปัญหาในกระบวนการกลุ่ม และ การประเมินตนเองในการเป็นผู้นำกลุ่ม ส่วนการเป็นสมาชิกกลุ่ม ได้ให้ความหมาย เรื่องการมีส่วนร่วม การใช้ทักษะและการยอมรับเหตุผล การตัดสินใจของผู้อื่นด้านประสบการณ์การเป็นสมาชิกกลุ่ม ได้เรียนรู้การใช้ทักษะการปรึกษาประสบการณ์ชีวิตจากสมาชิกกลุ่ม ร่วมแสดงความคิดความรู้สึกมีโอกาสได้เปิดเผยตนเอง ได้พัฒนาตนทั้งด้านวิชาชีพ และมุ่งมั่นในการจัดการปัญหาชีวิตของตนเองผลการศึกษาระบบนี้จะเป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์การปรึกษากลุ่มสำหรับผู้เรียน ได้รับข้อมูลที่ชัดเจนในการส่งเสริมผู้เรียนให้ได้เรียนรู้จากการปฏิบัติ เห็นคุณค่าและประโยชน์ของการปรึกษากลุ่ม

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

A Phenomenological method was employed to explore the learning experiences of counseling psychology graduate students who have completed 12 group counseling sessions. The group counseling was experienced as a learning adventure, a period of personal growth, and also lead to a strong appreciation of the differences between group counseling in practice and group counseling as described in texts.

The key informant reflected an appropriated environment, an ability to apply theory and techniques, and the successful managing the group process as the meaning of group leader. They regarded the application of theory and techniques, leadership roles, problem solving in the group process, and self evaluation, as the group leader learning experiences. They reflected an active participation, skills, and the positive regarded on others' reasons and decision, as the meaning of group member. They regarded communication skills, others' life experiences, involvement in thinking and feeling, self disclosure, alternatives in both professional and personal development, as the group member learning experiences. Findings provide guidelines for academics involved in group counselor training of students and are a useful source of information, to provide insight into and alert students to the challenges of group counseling.

คำสำคัญ

ปรากฏการณ์วิทยา/การปรึกษากลุ่ม
จิตวิทยาการปรึกษา/การเรียนรู้จากประสบการณ์
Phenomenology / Group Counseling /Counseling Psychology/Learning Experience.

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

การปรึกษากลุ่มเป็นกระบวนการที่เน้นปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกกลุ่มให้เรียนรู้รูปแบบและวิธีการในการป้องกัน แก้ไขและพัฒนาตนเองเพื่อให้สมาชิกแต่ละคนได้สามารถตัดสินใจเลือกทางดำเนินชีวิตของตนเอง ได้อย่างสร้างสรรค์ นิสิตปริญญาโทสาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา ต้องมีความสามารถในการเป็นผู้นำกลุ่ม และ ดำเนินการจัดกิจกรรมการปรึกษาเชิงจิตวิทยา ได้รายวิชา 416621 การปรึกษากลุ่มเป็นวิชาเลือกในหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา มุ่งให้นิสิตได้ศึกษาหลักการ ทฤษฎีและประเภทของ การปรึกษากลุ่มบทบาทหน้าที่ และจรรยาบรรณของสมาชิกกลุ่ม การจัดกระบวนการ และ การฝึกปฏิบัติทักษะต่าง ๆ ใน การปรึกษา กลุ่มนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาสาขาวิจิตวิทยา การให้คำปรึกษาและสาขาวิชาศาสตร์การออกแบบถังภายในและภายนอก ได้สนใจเรียนวิชาการปรึกษากลุ่มทุกปีการศึกษา ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาประสบการณ์การเรียนรู้ ด้านการปรึกษากลุ่มของนิสิต

การฝึกปฏิบัติการปรึกษากลุ่มเป็นวิธีการช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงในการเป็นสมาชิกกลุ่ม และ ผู้นำกลุ่ม เป็นการ

เพิ่มพูนประสบการณ์ เพิ่มความเข้าใจ ช่วยให้นิสิตเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีความมั่นใจและเป็นแรงกระตุ้นให้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น (Reynolds, 1997; Corey, 2004) การได้ศึกษาทฤษฎีการปรึกษาและทักษะการเป็นผู้นำกลุ่ม เป็นเพียงส่วนหนึ่งในการเตรียมนิสิตด้านการปรึกษากลุ่ม การพัฒนาทักษะและเทคนิคที่เป็นแบบเฉพาะของแต่ละบุคคลเป็นสิ่งที่นิสิตต้องพัฒนาเพื่อให้จัดการปรึกษากลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพค้าบานในการจัดการเรียน การสอนก็คือจะจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างไรที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นการส่งเสริมการสร้างแรงจูงใจ และการมีส่วนร่วมทำให้การเรียนรู้มีความหมายต่อตนเองได้ฝึกการเผชิญความกังวลความคับข้องใจและการปฏิบัติอย่างจริงจังเพื่อก้าวคาดตอบตามที่ตนต้องการ (Child & Williams, 1996)

การเรียนรู้จากประสบการณ์เป็นวิธีการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้นำกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีไปใช้ในชีวิตประจำวัน แนวคิดด้านการเรียนรู้จากการปฏิบัติเป็นวิธีการที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา (Tynjala, 1998) ผู้นำแนวคิดในกลุ่มนี้ได้แก่ John Dewey, Kurt Lewin, Jean Piaget, รวมทั้งทฤษฎีของ Habermans และ Freire จากพื้นฐานทฤษฎีของ Kolb (1984) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการพื้นฐานที่ต่อเนื่องอันเนื่องมาจากประสบการณ์ การเรียนรู้จากประสบการณ์ มีลักษณะต่อนคือประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม การสะท้อนความคิดจากการสังเกตการสร้างความเข้าใจเป็นนามธรรมและการนำไปทดลองใช้อย่าง

จริงจังสรุปได้ว่าบุคคลเรียนรู้จากประสบการณ์ และประสบการณ์ตรงส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้

การอ้อจำวัยให้เกิดการเรียนรู้ผู้สอนต้องตระหนักถึงกระบวนการทัศน์ของผู้เรียนผลการวิจัยของ Ballantyne, Bain และ Packer (1999) ระบุว่า การสอนที่ดีนี้มีหลักการสองประเด็น ประเด็นแรกคือการเห็นคุณค่ากระบวนการทัศน์ และ ประสบการณ์ ของผู้เรียน ประเด็นที่สอง คือ การสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อช่วยให้ผู้เรียนรู้สึกว่าตนเรียนได้มีความรับผิดชอบต่อการเรียนและสามารถเรียนได้สำเร็จ ซึ่งหมายถึงบรรยากาศ การเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์จากการปฏิบัติกรรมต่างๆ การเน้นประสบการณ์ตรงเป็นสิ่งสำคัญในการจัดการศึกษา ระดับอุดมศึกษาเป็นการฝึกผู้เรียนให้มีความรับผิดชอบจัดการได้ด้วยตนเองฝึกการพึงตันเองทั้งในด้านการเรียนรู้วิธีการเรียน และ การฝึกสะท้อนความคิด (Brew, 1999) การสะท้อนความคิดเป็นหลักการที่สำคัญในการเรียนรู้จากประสบการณ์ (Boud & Walker, 1998) การให้นิสิตบันทึกประสบการณ์และสะท้อนความคิดจากการมีส่วนร่วมในการฝึกปฏิบัติการปรึกษา กลุ่ม จึงเป็นประเด็นที่ผู้จัดใช้ในการรวมข้อมูลในการศึกษานี้

การศึกษาปรากฏการณ์ทางจิตวิทยาเน้นกระบวนการสะท้อนความคิดความรู้สึกของผู้เรียน (Brew, 1999; Polkinghorne, 2005) มีเป้าหมายในการศึกษาการให้ความหมายประสบการณ์ที่ผู้เรียนได้รับเพื่อการอธิบายและสรุปความหมายการเรียนรู้จากประสบการณ์ การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาประสบการณ์การเป็น

ผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่มการปรึกษาเชิงจิตวิทยา ของนิสิตที่ได้รับการฝึกปฏิบัติการปรึกษากลุ่ม ซึ่งผลการวิจัยที่ได้ จะทำให้ทราบถึงการรับรู้ความหมาย และประสบการณ์ การเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างแท้จริง อันจะนำไปสู่การพัฒนาการจัดการเรียน การสอนที่เหมาะสมต่อการฝึกปฏิบัติ การปรึกษากลุ่มเชิงจิตวิทยาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความหมายและประสบการณ์ การเป็นผู้นำกลุ่ม และสมาชิกกลุ่มการปรึกษา เชิงจิตวิทยาของนิสิตปริญญาโทสาขาจิตวิทยา การให้คำปรึกษาภายหลังการฝึกปฏิบัติ การปรึกษากลุ่ม

คำถามการวิจัย

- นิสิตที่ได้รับการฝึกปฏิบัติการปรึกษา กลุ่ม สะท้อนความคิด ความรู้สึก ที่แสดงถึง การรับรู้เกี่ยวกับความหมายของการเป็นผู้นำกลุ่ม และสมาชิกกลุ่ม ใน การปรึกษากลุ่มว่าอย่างไร

- ประสบการณ์การเป็นผู้นำและสมาชิก ในการปรึกษากลุ่ม ของนิสิต ภายหลังได้รับ การฝึกปฏิบัติการปรึกษากลุ่ม เป็นอย่างไร

วิธีการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบ ประกูลการณ์วิทยาตามแนวคิดของ Husserl (Moran, 2005) ซึ่งเป็นการวิจัยเพื่อศึกษาเกี่ยวกับ การให้ความหมายตามการรับรู้ความคิดความรู้สึก ของผู้มีประสบการณ์ตรงกับเหตุการณ์หรือ สถานการณ์นั้น ๆ สำหรับการวิจัยนี้ คือ การเป็น ผู้นำกลุ่ม และสมาชิกกลุ่มการปรึกษาเชิงจิตวิทยา

ทั้งนี้ ประสบการณ์หรือความรู้ที่มีอยู่เดิมตามการรับรู้ของผู้วิจัยจะไม่นำมาใช้ในการตีความหมาย ประสบการณ์ของผู้ให้ข้อมูล (Bracketing) ดังนั้น การศึกษานี้ เป็นการสืบค้นประภูมิการณ์โดย ทรงกริยาและพรรณาประภูมิการณ์ ที่เกิดขึ้นนี้ จึงเป็นไปอย่างอิสระ มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ อันจะนำไปสู่การแสวงหาคำตอบ ให้กับผู้วิจัย (Descriptive phenomenology) อย่างแท้จริง

ผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัย

ผู้ให้ข้อมูล (Key Informant) ใน การศึกษาระดับนี้คือนิสิตปริญญาโทสาขาจิตวิทยา การให้คำปรึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย บูรพา ที่เรียนวิชาการปรึกษากลุ่ม (Group Counseling) โดยคัดเลือกแบบเฉพาะจากเกณฑ์ ที่สำคัญดังนี้คือ

- เป็นนิสิตปริญญาโทสาขาจิตวิทยา การให้คำปรึกษาชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2549 ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาการให้คำปรึกษากลุ่ม

- ยินดีที่จะให้ข้อมูลอย่างเปิดเผยแก่ ผู้วิจัยและ

- เป็นผู้ที่ให้ข้อมูลประสบการณ์ได้ ตรงกับจุดมุ่งหมายการวิจัย มากที่สุด ทั้งนี้ พิจารณาจาก การสนทนาระหว่างการฝึกปฏิบัติ และ บันทึกประสบการณ์การฝึกการปรึกษา กลุ่ม ได้ผู้ที่สามารถให้ข้อมูลครบถ้วนน่าสนใจ และสอดคล้องตามเกณฑ์ที่กำหนดจำนวน 4 คน เป็นชาย 1 คน และหญิง 3 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ “ตัวผู้วิจัย” ถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุดในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยทำการสัมภาษณ์และสนทนากับผู้ปฏิบัติการสังเกตกริยาท่าทางของผู้ให้ข้อมูลทั้งในขณะทำการฝึกตลอดจนการตีความ (Interpretation) ตามความหมายของผู้ให้ข้อมูล จากการเขียนสะท้อนประสบการณ์ การเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติการปรึกษากลุ่ม กล่าวคือผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลโดยสังเกตการณ์ การฝึกปฏิบัติการปรึกษากลุ่มผู้วิจัยสนทนากับทีมผู้วิจัยที่สำคัญพร้อมทั้งตรวจสอบความเข้าใจของผู้วิจัย ด้วยการสะท้อนประเด็นในความคิดและความหมายของผู้ติดตามของผู้ให้ข้อมูล (Responding to Meaning) ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความกระชับขัดในความหมายที่ผู้วิจัยเข้าใจว่าถูกต้อง ตรงตามความหมายของผู้ให้ข้อมูลหรือไม่นอกจากนี้ การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์จากบันทึกเกี่ยวกับประสบการณ์การฝึกปฏิบัติการปรึกษากลุ่มของผู้ให้ข้อมูลถือเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลที่สำคัญอย่างหนึ่งของการวิจัยเนื่องจากผู้ให้ข้อมูลบันทึกประสบการณ์ของตนอย่างอิสระ ตามความคิดและความรู้สึกอย่างแท้จริง อนึ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบันทึกเรื่องราวต่างๆ ของผู้ให้ข้อมูล เปรียบเสมือนแหล่งประสบการณ์ที่จะทำให้ผู้วิจัยเข้าถึงความเป็นจริงได้ย่างมากขึ้นเนื่องจากเรื่องราวดาวยความคิดความรู้สึกต่างๆ ที่ผู้ให้ข้อมูลเขียนขึ้นนี้แสดงให้ผู้วิจัยได้รับรู้ถึงอารมณ์และความรู้สึกอย่างแท้จริง เช่น ความรัก ความเสร้ำโศก ความทุกข์ยาก ความกลัว ความสำเร็จ ความสูญเสีย ความกังวลกับความตาย ความหวัง

ความพยายามดินนร ฯลฯ ทั้งหมดนี้ถูกสร้างขึ้นเป็น “novels” อันจะทำให้ผู้วิจัยสามารถรับรู้ประสบการณ์จากเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน (Live World) เหตุการณ์สำคัญและอารมณ์ต่างๆ ของผู้ให้ข้อมูล ได้เป็นอย่างดี ตลอดจนรับรู้การเปลี่ยนแปลงประสบการณ์ซึ่งจะทำให้ผู้วิจัยได้มีโอกาสหันรู้ ถึงแก่นแท้ บางอย่างของผู้ให้ข้อมูล (Manen, 2002) ซึ่งทั้งหมดเป็นประโยชน์ในเบื้องการตรวจสอบความเชื่อถือได้ของข้อมูล ด้วยกล่าวคือ ข้อมูลนี้ได้จะช่วยให้ผู้วิจัยสามารถตรวจสอบยืนยัน กับผลการเก็บข้อมูลจากส่วนอื่นๆ ว่ามีความเป็นจริงสอดคล้องกันหรือไม่เพียงใด

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์ (เนื้อหา Content Analysis) ของ Manen (2002) ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งที่สอดคล้องกับระเบียบวิธีการศึกษาเชิงปรากฏการณ์วิทยาของ Husserl (Streubert & Carpenter, 2003, p. 57) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนที่สำคัญ คือ

1. ศึกษาประสบการณ์ของผู้ให้ข้อมูล ตั้งคำถามเกี่ยวกับปรากฏการณ์จากประสบการณ์ที่เกิดขึ้นและทำความเข้าใจกับปรากฏการณ์จากประสบการณ์นั้น
2. แยกประเด็นข้อมูล โดยอาศัยประสบการณ์ของบุคคลเหล่านี้ข้อมูล วรรณกรรม และบันทึกประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้ให้ข้อมูล
3. กำหนดหมวดหมู่ของข้อมูลโดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบ
4. เผยแพร่สรุป โดยยกตัวอย่างประกอบที่นี่ ก่อนนำเสนอผลการวิจัยผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์มาพิจารณาห้องค์

ประกอบสำคัญ (Themes) ของปรากฏการณ์เหล่านี้และจัดกลุ่มหัวความสัมพันธ์ตามลักษณะของปรากฏการณ์รวมถึงการลดถอนปรากฏการณ์ที่เป็นความเชื่อส่วนตนหรือการคาดคะเนปรากฏการณ์ล่วงหน้าของผู้วิจัยออกไปเพื่อให้สามารถอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นตรงกับความจริง อันปราศจากอคติ (Reducing Confirmation Bias) ของผู้วิจัยให้ได้มากที่สุด

การพิทักษ์ติทธิ์ผู้ให้ข้อมูล

ก่อนทำการเก็บข้อมูล ได้มีการสอบถามความสมควรใจ และความยินดีความพร้อมในการให้บันทึกประสบการณ์การฝึกการประยุกต์กลุ่มของผู้ให้ข้อมูลทุกคนทั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้แบบรายงานและเอียงเกี่ยวกับวัตถุประสงค์การวิจัยขั้นตอน การเก็บรวมรวมข้อมูลการขออนุญาตอ่านบันทึกประสบการณ์การเรียนรู้การประยุกต์กลุ่มตลอดจนกรุณากล่าวให้ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลความยินดีในการให้ข้อมูลและสนับสนุนการรวมถึงการรักษาความลับของผู้ให้ข้อมูลการไม่เปิดเผยข้อมูลใดๆ ที่จะเกี่ยวโยงถึงผู้ให้ข้อมูลและการอ้างชื่อผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยนั้น ผู้วิจัยใช้นามแฝง เป็นสัญลักษณ์แทนการใช้ชื่อจริงของผู้ให้ข้อมูล องค์ ผู้วิจัยได้ใช้เจงกับผู้ให้ข้อมูลได้เข้าใจว่าการให้ข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยจะไม่ส่งผลต่อผลการเรียนในชั้นเรียนแต่อย่างใด ทั้งนี้เพื่อผู้ให้ข้อมูลสามารถถ่ายทอดความคิดความรู้สึกของตนได้อย่างอิสระเต็มที่

สัมพันธภาพระหว่างผู้ให้ข้อมูลกับผู้วิจัยไม่มีปัญหาแต่อย่างใดเนื่องจากนิสิตที่ลงทะเบียนเรียนในวิชาการประยุกต์กลุ่มดังกล่าวเคยมีประสบการณ์ และความคุ้นเคยกับผู้วิจัยมาก่อน

ตั้งแต่เริ่มเข้าศึกษาในปีการศึกษาแรกจนถึงปัจจุบันจึงมีการเรียนรู้ไว้วางใจและเข้าใจซึ่งกันและกันมากพอสมควร

การตรวจสอบความเชื่อถือได้ของข้อมูล

การตรวจสอบความเชื่อถือได้ของข้อมูลผู้วิจัยทราบก่อนอยู่เสมอ โดยเริ่มตั้งแต่การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่นำมาศึกษาโดยพิจารณาจากตัวอย่างที่มีประสบการณ์ตรงด้านการฝึกปฏิบัติการเป็นผู้นำกลุ่ม และสามารถกลุ่มการปรึกษาติดต่องานคัดเลือกศึกษาเฉพาะผู้ที่แสดงออกถึงการได้รับประสบการณ์ที่ขาดเจน และให้ข้อมูลที่น่าสนใจ และหลากหลายทั้งนี้ เพื่อให้สามารถนำมารายงานให้เป็นประสบการณ์ให้เห็นภาพที่ชัดเจนขึ้น

นอกจากตรวจสอบจากประสบการณ์ตรงของผู้ให้ข้อมูลจะมีการทำการสนทนาระหว่างผู้วิจัยยังทำการตรวจสอบยืนยันจากข้อมูลหลายแหล่ง ได้แก่ ข้อมูลจากบันทึกความคิด ความรู้สึกและฝึกประสบการณ์การประยุกต์กลุ่มของผู้ให้ข้อมูล และบันทึกช่วยจำของผู้วิจัยเพื่อประเมินความถูกต้องของข้อมูลที่ได้รับก่อนการวิเคราะห์ข้อมูล นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการฝึกปฏิบัติการประยุกต์กลุ่มร่วมสังเกตการณ์ประสบการณ์ของ (ผู้ให้ข้อมูล เพื่อตรวจสอบยืนยันความถูกต้องของข้อมูลที่ได้รับอีกด้วยหนึ่ง ต่อไปนี้ ด้วย

ผลการวิจัย

ผู้ให้ข้อมูลได้สะท้อนความคิดที่แสดงถึงการรับรู้เกี่ยวกับความหมายของการเป็นผู้นำกลุ่ม

และสมาชิกกลุ่มการปรึกษา และประสบการณ์ การเป็นผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่มการปรึกษา ภายหลังได้รับการฝึกปฏิบัติ การปรึกษากลุ่ม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ความหมายและประสบการณ์ในฐานะเป็นผู้นำกลุ่ม การปรึกษา เชิงจิตวิทยา

1.1 ความหมายของการเป็นผู้นำกลุ่ม

การวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าผู้ให้ข้อมูล ได้สะท้อนความคิด ความรู้สึกที่แสดงถึงการรับรู้เกี่ยวกับความหมายของการเป็นผู้นำกลุ่ม ดังนี้

การสร้างบรรยายการที่เหมาะสมในการปรึกษากลุ่ม

ผู้ให้ข้อมูลได้สะท้อนความคิดความรู้สึก เกี่ยวกับความหมายของการเป็นผู้นำกลุ่มว่า เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการสร้างบรรยายการที่เหมาะสมในครัวปรึกษากลุ่ม โดยแบ่งออกเป็น ประเด็นย่อย ได้ 3 ประเด็นคือ

1. คุณลักษณะของผู้นำกลุ่มที่ดี ใน การกระตุ้นให้สมาชิกเปิดเผยตนเองผู้ให้ข้อมูล ได้เล่าถึงความสำคัญของคุณลักษณะในการเป็นผู้นำกลุ่มว่า ควรเป็นผู้ที่มีสัมพันธภาพที่ดี มีความเป็นธรรมhardt ไม่สร้างบรรยายการที่กดดัน ในการดำเนินกระบวนการกรุ่นห่วงให้เกิดบรรยายการ เกิดความรู้สึกเป็นกันเอง ทั้งนี้บุคลิกภาพของผู้นำกลุ่มจะต้องไม่เคร่งเครียดเพื่อให้บรรยายการ (ในกลุ่มนี้การผ่อนคลายและที่สำคัญผู้นำกลุ่ม ควรรู้จักใช้เทคนิคในการกระตุ้นให้สมาชิกกล้า เปิดเผยความรู้สึกของตนเองขณะเดียวกันเมื่อ สมาชิกได้มีการเปิดเผยตนเองแล้ว ผู้นำกลุ่ม ควรใส่ใจกับอารมณ์และความรู้สึกของสมาชิก ไม่ควรหัดจังหวะขณะที่สมาชิกกำลังเล่าประสบการณ์ของตน ดังตัวอย่างที่ ผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวไว้ดังนี้

“.....ผู้นำกลุ่มที่ดีจะต้องสามารถสร้างสัมพันธภาพในกลุ่ม ได้อย่างเป็นธรรมชาติ เพื่อให้เกิดบรรยายการที่สมาชิกกลุ่ม เกิดความรู้สึกกระตือรือร้น และกล้าเปิดเผยตนเอง...”
(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“.....ผู้นำกลุ่มนี้บุคลิกที่เป็นกันเอง จะทำให้สมาชิกกลุ่มรู้สึกสบายใจที่จะแลกเปลี่ยนความคิดซึ่งกันและกัน.....ผู้นำกลุ่มควรให้สมาชิกพูดอย่างเปิดเผยเป็นอิสระ ไม่หัดจังหวะจะทำให้สมาชิกสามารถแลกเปลี่ยนเรื่องราวได้อย่างอิสระมากขึ้น....” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

“.....ครั้นนี้บรรยายการในกลุ่มอีกอันนวยต่อการเปิดเผยตนเองของสมาชิกมากโดยภาพรวม ในการทำกุ่มครั้งนี้เป็นไปด้วยดีทำให้สมาชิกเข้าใจมีความรู้สึกที่ดีกันมากขึ้น” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

2. การกระตุ้นให้สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วม ในกระบวนการกรุ่นห่วง ได้เล่าว่า การสร้างบรรยายการที่เหมาะสมในการปรึกษากลุ่ม ผู้นำกลุ่มจะต้องมีความสามารถในการกระตุ้นให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการบูนการกลุ่ม กล่าวคือ สามารถกระตุ้นให้สมาชิกกลุ่มกล้าที่จะเปิดเผยความรู้สึก หรือประสบการณ์ของตนเอง รวมถึง การช่วยเหลือด้านจิตใจ สร้างมุ่งมั่นของหรือทางเลือกใหม่เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ซึ่งกันและกัน ดังที่ผู้ให้ข้อมูล ได้กล่าวว่า

“....ผู้นำกลุ่ม ได้ช่วย กระตุ้นให้สมาชิกบางคน ได้ แสดงความรู้สึกที่ไม่สบายใจในสถานการณ์ปัจจุบัน ได้ ซึ่งสมาชิกที่เป็นเพื่อนไม่เคยรับรู้ปัญหาในชีวิตของเขายัง รู้แต่่วนๆ นิพนธิกรรมอย่างไร.....การนำกลุ่มที่ดียังช่วยสร้างให้กลุ่มเกิดการมีส่วนร่วมในช่วยเหลือทางจิตใจซึ่งกันและกัน เช่น การหาทางเลือกและ

เสนออนุมนองใหม่ที่มีความเหมาะสมและเป็นไปได้....." (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

นอกจากนี้ผู้ให้ข้อมูล ได้เล่าถึง บทบาทของตนในการเป็นผู้นำกลุ่ม ที่สะท้อนให้เห็นถึงความหมายในการกระตุ้นให้สามารถเกิดการมีส่วนร่วมทั้งการให้สร้างบรรยากาศการให้กำลังใจสามารถ และการใช้เทคนิคต่าง ๆ ที่ใกล้ตัว เช่น การใช้คำตามที่เกี่ยวข้องกับชีวิตดังตัวอย่างของผู้ให้ข้อมูลคนหนึ่งที่เล่าว่า

"ครึ่งนี้ข้าพเจ้าคาดหวังว่าจะนำกลุ่มอุปกรณ์ให้ดีกว่าครึ่งแรกเนื่องจากมีประสบการณ์แล้ว.....ข้าพเจ้าใช้คำตามเพื่อให้สามารถเปิดเผยตนเองว่า

"ถ้าพูดถึงความต้องการให้ในกลุ่มรู้สึกอย่างไร" แต่พอเริ่มนำกลุ่มจริงปรากฏว่าเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ซึ่งตามว่า "ทุกคนรู้สึกอย่างไรกันวันนี้ พอยกับชีวิตวันนี้มากที่สุดหรือยังหรือมีอะไรที่ยังอยากจะทำแต่ไม่ได้ทำ" ซึ่งผลของการดีทำให้สามารถเกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน..." (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

จากข้อความข้างต้นผู้ให้ข้อมูลในฐานะผู้นำกลุ่มได้แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการใช้เทคนิคที่เหมาะสมเพื่อสร้างการมีส่วนร่วม รวมถึง การยืดหยุ่น และพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ได้ตลอดเวลาซึ่งผู้ให้ข้อมูลถือเป็นคุณลักษณะที่สำคัญของผู้นำกลุ่ม

3. การยุติการปรึกษาที่ประทับใจผู้ให้ข้อมูล ได้กล่าวถึงบรรยากาศที่เกิดขึ้นในขณะการยุติกลุ่มว่า ผู้นำกลุ่ม ต้องมีความสามารถในการยุติกลุ่ม ได้อย่างราบรื่น ประทับใจไม่ตื้นตัน มีความมั่นใจในตนเอง ต้องอยู่กับปัจจุบัน ไม่

กังวลอยู่กับการใช้เทคนิคอ่ายเบียง และเมื่อเกิดปัญหาในกระบวนการกรอกลุ่ม ที่ไม่สามารถดำเนินต่อไปได้ผู้นำกลุ่มต้องการตัดสินใจที่จะยุติการปรึกษาลงดังที่ผู้ให้ข้อมูลคนหนึ่งได้เล่าว่า

"...วันนี้ข้าพเจ้านำกลุ่มร่วมกันเพื่อนกันหนึ่งรู้สึกตื่นเต้นทำไส้ไม่ค่อยดีจิตใจไม่อยู่กับปัจจุบัน พยายามคิดหัวธีร์การและใช้เทคนิคต่างๆ ชนกลุ่มชาติอาชรมน์ ความรู้สึก.... ขาดดิทผู้ร่วมนำกลุ่มกับข้าพเจ้าสามารถควบคุมบุรุษากำลังและดำเนินกระบวนการกรอกลุ่มจนจบลงด้วยความรู้สึกประทับใจที่ดี..." (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

ความสามารถในการใช้ทฤษฎี และเทคนิคที่เหมาะสมในการปรึกษากลุ่ม

ผู้ให้ข้อมูลได้สะท้อนความคิด ความรู้สึกเกี่ยวกับ ความหมายของการเป็นผู้นำกลุ่ม ในด้านความสามารถการใช้เทคนิคที่เหมาะสมในการปรึกษากลุ่ม เช่น เทคนิค การกระตุ้น สามารถกลุ่มให้มีส่วนร่วม โดยการใช้อุปกรณ์ต่างๆ เป็นสัญลักษณ์แทนบุคคล ใกล้ชิดซึ่งสามารถทำให้สามารถแสดงความรู้สึกร่วมในสถานการณ์ และพร้อมที่จะเปิดเผยตนเอง นอกจากนี้ ผู้นำกลุ่มยังต้องรู้จักใช้คำตามที่เหมาะสมเพื่อให้เกิดความกระจังในปัญหาทั้งนี้การที่จะใช้เทคนิคต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมนั้นจะต้องรู้จักฟังด้วยความใส่ใจมีความรู้สึกร่วมสามารถสะท้อนอารมณ์และความรู้สึกของสามารถได้ ตลอดจนสามารถสรุปความและใช้เทคนิค เพชญหน้า เพื่อให้สามารถทราบกันถึงความขัดแย้งในตนเอง เป็นต้นดังตัวอย่างจากผู้ให้ข้อมูลดังนี้

“.....ผู้นำกลุ่มต้องเป็นผู้มีความสามารถในการใช้เทคนิคต่างๆ เพื่อให้สมาชิกมีส่วนร่วม เช่น มีการให้สมาชิกกลุ่มนำอุปกรณ์ที่เก็บบุคคลในครอบครัวมา ทำให้สมาชิกบางคน เปิดตัว เล่าถึงปัญหาความสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครัว....ต้องสามารถใช้คำตามในการพูด เช่น “Confront” สมาชิกเพื่อให้เกิดความกระจั่ง ชัดในปัญหาได้...นอกจากนี้ยังต้องประสาน และจับจังหวะให้เข้ากับ ผู้ร่วมนำกลุ่มให้มีความสอดคล้องกลมกลืน ไปในทิศทางเดียวกัน..... ผู้นำกลุ่มต้องรู้และเข้าใจว่า techniques ที่กำลังใช้มีแนวคิดที่สำคัญอย่างไร เช่น “ทฤษฎีนี้เน้นการอยู่ที่นี่และเดี่ยวๆ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

การควบคุมสถานการณ์ในกลุ่ม

ผู้ให้ข้อมูลได้สะท้อนความคิดความรู้สึกเกี่ยวกับความหมายของการเป็นผู้นำกลุ่ม ด้านความสามารถในการควบคุมสถานการณ์ในกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้ให้ความเห็นว่า ผู้นำกลุ่มจะต้องมีการสร้างข้อตกลง และกติกาของกลุ่ม และขณะที่กลุ่มไม่สามารถดำเนินต่อไปได้ผู้นำกลุ่ม จะต้องสามารถแก้ปัญหาให้กับกลุ่มยุติลง ได้ด้วยดี ดังที่ผู้ให้ข้อมูลบางคน ได้เล่าว่า

“.....การเริ่มกระบวนการกลุ่ม ผู้นำกลุ่มจะต้องมีการสร้างข้อตกลงระหว่างสมาชิก ถึง กฎกติกาในกลุ่ม และการรักษาความลับ ในกลุ่ม.....” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

“.....เป็นที่สังเกตว่าผู้นำกลุ่มกล้าตัดสินใจยุติกระบวนการกลุ่ม...เมื่อกลุ่มเงียบ...ทำให้สมาชิกกลุ่มทุกคน “ง”.....แต่ถ้าเป็น ข้าพเจ้า...ข้าพเจ้าจะไม่ยุติกระบวนการกลุ่มโดยที่กลุ่มยังมีบางอย่างที่คั่งค้างอยู่ อย่างน้อยก็ต้องหารือที่จะให้กับกลุ่มยุติลง ได้อย่างราบรื่นให้ได้....

แต่ก็ต้องขอผู้นำกลุ่มว่า ...กล้าที่จะตัดสินใจอย่างเด็ดขาด เนื่องจากผู้นำกลุ่มเองไม่พร้อมที่ทำให้กลุ่มดำเนินต่อไปได้.....” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

1.2 ประสบการณ์การเป็นผู้นำกลุ่ม

ผู้ให้ข้อมูลได้สะท้อนความคิด ความรู้สึกที่แสดงถึงการรับรู้เกี่ยวกับประสบการณ์ของการเป็นผู้นำกลุ่ม ไว้ดังนี้

เรียนรู้ทฤษฎี และ เทคนิคในการเป็นผู้นำกลุ่ม

หลังจากที่ผู้ให้ข้อมูลได้ฝึกปฏิบัติประสบการณ์ในการเป็นผู้นำกลุ่มการปรึกษาแล้ว สิ่งที่ผู้ให้ข้อมูลได้เรียนรู้ในเชิงวิชาการ ได้แก่ การใช้เทคนิคต่างๆ เพื่อกระตุน ให้สมาชิกมีส่วนร่วม การใช้คำตามการແผลเปลี่ยนประสบการณ์ ทรงกระباءต่อความรู้สึกของสมาชิก การฟังการยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข การสลายการต่อต้าน การสรุปความและชี้ประเด็น เป็นต้น ผู้ให้ข้อมูลสะท้อนให้เห็นว่า การเรียนรู้จากเทคนิคเหล่านี้ หากฝึกจนชำนาญแล้วจะสามารถทำให้กระบวนการกลุ่มขับเคลื่อนไปได้อย่างราบรื่นดังประสบการณ์บางส่วนของผู้ให้ข้อมูลดังนี้

“.....ได้เรียนรู้เทคนิคการเป็นผู้นำกลุ่ม จากการยื้อสอน เช่น การใช้เทคนิคต่างๆในการกระตุนให้สมาชิกกลุ่มแสดงความรู้สึกและการมีส่วนร่วมในกระบวนการปรึกษากลุ่ม.....เรียนรู้การใช้คำตามแบบพูด เช่น “Confront” ของผู้นำกลุ่มเพื่อให้เกิดความกระจั่ง ชัดในปัญหา.....หากผู้นำกลุ่มนี้ความรู้ในเรื่องเดียวกันกับสมาชิกที่เปิดเผยความรู้สึกก็จะมีส่วนช่วยให้บรรยายกาศของกลุ่มเป็นไปอย่างเป็นธรรมชาติ ราบรื่นได้” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“.....ครั้งนี้ ได้เรียนรู้ว่า ผู้นำกลุ่มต้อง ไว้ต่อความรู้สึก สามารถรับรู้อารมณ์ความรู้สึก ของสมาชิกพร้อมที่จะสะท้อนความรู้สึก เหล่านั้น ให้สมาชิกมีส่วนร่วมได้ดี” (ผู้ให้ข้อมูล คนที่ 1)

“.....พื้นฐานง่ายๆ ที่อาจมองข้ามไป หลายครั้ง คือ การฟังและยอมรับความคิดเห็น ของผู้อื่นให้มากขึ้น.....สิ่งสำคัญคือการเปิดใจ ที่จะยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข....นอกจากนี้ ผู้นำกลุ่มควรมีการกันหากการต่อต้าน (Resistance) ที่เกิดและพยายามเปิดใจสลายสมาชิกและ สลายการต่อต้านดังกล่าว....” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

“.....ได้ใช้ทักษะในการใช้คำถอดการ สรุปความและชี้ประเด็น.....แล้วให้สมาชิกกลุ่ม ที่ประสบปัญหาเดินทางกลับสู่สมาชิกทุกคนใน กลุ่มถึงความต้องการที่เหล็งของตนเองในการ ที่จะยืนยันความต้องการของตนกับพ่อ.....” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

เรียนรู้บทบาทในการเป็นผู้นำกลุ่ม

นอกจากผู้ให้ข้อมูลจะได้เรียนรู้การ ใช้เทคนิคต่าง ๆ ในการนำกลุ่มแล้วยังได้เรียนรู้ ถึงบทบาทที่สำคัญของการเป็นผู้นำกลุ่มด้วย กล่าวคือผู้ให้ข้อมูลสะท้อนให้เห็นว่าผู้นำกลุ่ม จะต้องมีบทบาทในการกระตุ้นให้สมาชิกแสดง ความรู้สึกที่ไม่สนับสนุนใจอ่อนภายในใจ หรือ ที่มีความไว้วางใจซึ่งกันและกันบทบาทในการ สื่อสารที่เหมาะสม ไม่ใช่คำพูดที่กดดัน หรือ บังคับในสิ่งที่สมาชิกไม่พร้อมผู้นำกลุ่มต้องมี ท่าทีที่ผ่อนคลาย ไม่ตึงเครียด หรือกังวลกับการ ใช้เทคนิคมากเกินไป ทั้งนี้ การจะเป็นผู้นำกลุ่ม ที่ดีนั้น จะต้องหมั่นฝึกทักษะให้มากจนเกิดความ

ชำนาญ ตัวอย่างที่ผู้ให้ข้อมูลได้แสดงให้เห็นถึง การเรียนรู้บทบาทในการเป็นผู้นำกลุ่ม มีดังนี้

“....ได้เรียนรู้ว่าผู้นำกลุ่มสามารถกระตุ้น ให้สมาชิกเกิดการแสดงความรู้สึกที่ไม่สนับสนุน ใจ ได้ภายใต้บรรยายศาสตร์ที่ผู้นำกลุ่มสร้าง ให้เกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกันภายในกลุ่ม....” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“....ผู้นำกลุ่มใช้คำพูดที่ไม่กดดัน หรือ บังคับให้สมาชิกพูดในสิ่งที่ยังไม่พร้อมที่จะ ทำให้เปิดเผยตนเอง.....เรียนรู้ว่า ผู้นำกลุ่มที่มี ความช้านานามากขึ้นทำให้บรรยายของกลุ่ม ไม่เกร็ง และรู้สึกผ่อนคลาย สมาชิกกลับไปค า เพย์ตันเองมากขึ้น.....ผู้นำกลุ่มที่ยุติกลุ่มได้ดี จะทำให้สมาชิกเกิดกำลังใจรู้สึกอนุญาตและรับรู้ ถึงมิตรภาพที่เกิดขึ้นในกลุ่มได้” (ผู้ให้ข้อมูล คนที่ 3)

“....ผู้นำกลุ่มที่มีความกังวลมากหรือมีความเป็น ทางการมากจะทำให้บรรยายในกระบวนการ กลุ่มเกิดความอึดอัด.....อาจทำให้ขาดการใส่ใจ และละเลยต่ออารมณ์ และความรู้สึกของสมาชิก ที่เปิดเผยตนเองได้.....ผู้นำกลุ่มไม่ควรเร่งเข้า ถึงทุกภาระ เริ่วเกินไป เพราะอาจทำให้เกิดการต่อต้าน ได้.....ผู้นำกลุ่มที่เกรียด และมีการใช้สายตา บังคับให้สมาชิกเปิดเผยตนเองทำให้บรรยายศาส กลุ่มเกิดความกดดัน....ผู้นำกลุ่มควรเรียนรู้ที่จะเปิด กลุ่มด้วยคำถามที่เฉพาะเจาะจงในเรื่องพฤติกรรม ทำให้สมาชิกกลุ่มมีกรอบความคิดที่แคบลง” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

“....ในฐานะผู้นำกลุ่มต้องเอาใจเขามา ใส่ใจเรา.....ในครั้งหนึ่งเราเคยเป็นสมาชิกเรารู้ว่า บางครั้งเราไม่พร้อมที่จะเปิดเผยเมื่อเป็นผู้นำ ก็อย่าเร่งรัด.....” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

เรียนรู้การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในกระบวนการกรุ่น

บทบาทของการเป็นผู้นำกลุ่มดังที่ผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวไปแล้วข้างต้นสิ่งหนึ่งที่ผู้ให้ข้อมูลได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงในการเป็นผู้นำกลุ่มคือ การเรียนรู้ที่จะใช้วิจารณญาณในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการปรึกษากลุ่ม เช่นเริ่มต้นกระบวนการกรุ่นที่ทำให้สมาชิกเกิดความพร้อมในการเปิดเผยตนเอง และ การ กล้าตัดสินใจยุติการปรึกษาณะที่ตนยังไม่พร้อม ดังตัวอย่างของผู้ให้ข้อมูลต่อไปนี้

“.....ในระยะเริ่มต้น กลุ่มก่อนข้างเงยบ แต่หลังจากผู้นำกลุ่ม ใช้คำอ漫ที่ชัดเจนขึ้น ทำให้สมาชิกมีความพร้อมให้ความร่วมมือมากขึ้น.....” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

“.....เมื่อกลุ่มไม่สามารถดำเนินต่อไปได้ เนื่องจากปัญหามางประการผู้นำกลุ่ม ได้ตัดสินยุติการปรึกษายั่ง.....” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

การประเมินจุดเด่น และข้อจำกัดของตนเองในการเป็นผู้นำกลุ่ม

การประเมินถึงจุดเด่นและข้อจำกัดของตนเองในการเป็นผู้นำกลุ่ม ถือเป็นการตรวจสอบตนเอง ว่ามีความสามารถในด้านใดเป็นพิเศษ และ ควรปรับปรุงตนเองอย่างไร ทั้งนี้ ผู้ให้ข้อมูลประเมินว่าตนเองมีจุดเด่น ในด้าน ความสามารถในการยุติกระบวนการกรุ่น และความสามารถในการกระตุ้นให้สมาชิกกลุ่มตัดสินใจ ทาง เลือก และรับผิดชอบต่อทางเลือกของตนเอง ดังตัวอย่างของผู้ให้ข้อมูลดังต่อไปนี้

“.....ผู้นำร่วม สามารถดำเนินกลุ่มให้ยุติลง ได้ด้วยความรู้สึกที่ดี.....” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“.....สามารถให้สมาชิกตัดสินใจเลือก และย้ำให้เห็นถึงการยอมรับผิดชอบในสิ่งที่ตนเป็น คนเลือก.....” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

ส่วนจุดด้อยหรือข้อจำกัดของการเป็นผู้นำกลุ่มที่ได้จากการฝึกปฏิบัติ ได้แก่ ความรู้สึกตื่นเต้นในการนำกลุ่ม พะวงกับผู้นำร่วม เปิดประเด็นกลุ่ม ได้ไม่ดี กังวลว่าจะนำกลุ่มได้ไม่สอดคล้องกับแนวคิดทุกๆ ขาดความมั่นใจในตนเอง ไม่ได้ใจต่ออารมณ์และความรู้สึกของสมาชิกกลุ่ม ลังๆ ด้วยตัวของผู้ให้ข้อมูลต่อไปนี้

“.....ประเมินตนเองว่ามีความตื่นเต้นในการนำกลุ่ม และพะวงกับผู้นำร่วม (Co-Leader) ว่า จะไปในทิศทางใด....” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“.....รู้สึกว่าตนเองไม่สามารถเปิดกลุ่มได้ดี ทำให้สมาชิกเงยบ และตนรู้สึกอึดอัด.....คิดว่า ไม่ควรนำอารมณ์ของตนเองเข้ามา มีอิทธิพล จนไม่สันใจเรื่องราวของสมาชิกกลุ่ม... การเป็นผู้นำกลุ่มที่ดีควรใส่ใจกับสมาชิกกลุ่ม มากกว่า อุยๆ กับตนเอง....” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

“.....เรามักไปเน้นที่รายละเอียดมากกว่า ความรู้สึก...รู้สึกกังวลในการนำกลุ่ม และความตั้งใจนำกลุ่มให้ข้ากับทุกๆ ที่ กำลังศึกษาทำให้กังวล ในการใช้เทคนิคและทักษะ ให้ตรงกับทุกๆ มากเกินไป ทำให้การเปิดประเด็นและนำกลุ่มไม่เป็นธรรมชาติ.....” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

“.....ในช่วงแรกวิตกกังวลมาก เพราะเป็นกลุ่มแรก ไม่เคยนำกลุ่มมาก่อน พร้อมทั้งความคิดที่ว่า “ทำอย่างไร ให้สอดคล้องกับแนวคิดนี้” จึงเกร็งมากกลัวจะทำได้ไม่ดี.....” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

อย่างไรก็ตามผู้ให้ข้อมูลยังได้เสนอแนะว่าการลดจุดด้อยของการเป็นผู้นำกลุ่มนั้น จะต้องฝึกทักษะการเป็นผู้นำกลุ่มให้มากกว่านี้ อีกทั้งต้องฝึกให้อารมณ์และความรู้สึกของตนเองอยู่กับสภาวะปัจจุบันดังตัวอย่างที่ผู้ให้ข้อมูลได้เสนอไว้ดังนี้

“.....ต้องฝึกทักษะการเป็นผู้นำกลุ่มให้มากกว่านี้.....อีกทั้งต้องฝึกให้อารมณ์และความรู้สึกของตนเองอยู่กับปัจจุบัน.....” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

2. ความหมายและประสบการณ์ในฐานะเป็นสมาชิกกลุ่ม การปรึกษาเชิงจิตวิทยา

2.1 ความหมายของการเป็นสมาชิกกลุ่ม

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าผู้ให้ข้อมูลได้สะท้อนความคิด ความรู้สึกที่แสดงถึงการรับรู้เกี่ยวกับความหมายของการเป็นสมาชิกกลุ่ม ดังนี้

การมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนกระบวนการกรุ่น

ผู้ให้ข้อมูลได้สะท้อนความคิด ความรู้สึกที่แสดงถึง ความสำคัญของการมีส่วนร่วมในกระบวนการกรุ่น ซึ่งถือเป็นการขับเคลื่อนที่สำคัญที่จะทำให้การปรึกษากรุ่นประสบความสำเร็จ ทั้งนี้การมีส่วนร่วมดังกล่าวสามารถที่จะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญ หลายประการ ดังเช่นที่ผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวถึง คือการแสดงความคิดเห็น ต่อการพิจารณาทางเลือก หรือมุมมองใหม่ในการแก้ไขปัญหาชีวิตการให้คำแนะนำเพื่อลดความวิตกกังวลของจิตใจการร่วมแสดงความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหา และการให้กำลังใจดังตัวอย่างที่ผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดได้สะท้อนความคิดความรู้สึกในการทำงานดังนี้

“..... ในฐานะที่เป็นสมาชิกกลุ่มคนหนึ่ง ... ท้าพเจ้าเห็นว่าการแสดงความคิดเห็นในการหา

ทางเลือกหรือมุมมองใหม่ในการแก้ไขปัญหา ให้กับสมาชิกที่เปิดเผยตัวเอง..... การให้คำแนะนำมีประโยชน์ต่อการลดปัญหาทางจิตใจ เช่นคำแนะนำในการลดความกังวลใจ..... ทำให้สมาชิกมีทางออกในการแก้ไขปัญหาและพร้อมรับมือกับปัญหาที่จะเกิดขึ้น..... อีกทั้งเป็นการให้กำลังใจแก่เพื่อนสมาชิก....” (ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 4 คน)

การร่วมมือในการใช้ทักษะที่เหมาะสม

ในกระบวนการปรึกษา

ผู้ให้ข้อมูลได้สะท้อนให้เห็นว่าการใช้ทักษะที่เหมาะสมในการปรึกษาอย่างสมาชิกกลุ่ม จะช่วยให้กลุ่มสามารถดำเนินกระบวนการกรุ่นต่อไปได้อย่างมีความหมาย ทั้งนี้ ทักษะที่ผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวถึง ได้แก่ ทักษะการใส่ใจ การแสดงความรู้สึกร่วม การใช้ภาษาทสมมุติ การไว้วางใจและการยอมรับ เป็นต้น หากสมาชิกกลุ่มรู้จักใช้ทักษะการปรึกษาอย่างเหมาะสมแล้วกระบวนการปรึกษากลุ่ม จะช่วยให้สมาชิกที่เปิดเผยตนเองได้เรียนรู้ที่จะแสวงหาทางเลือกที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหาของตนเอง ได้ดังตัวอย่างข้อดังต่อไปนี้

“..... สมาชิกได้มีส่วนร่วมในการแสดงความรู้สึกใส่ใจ (Attending) และแสดงความรู้สึกร่วม (Empathy) กับสมาชิกในกระบวนการปรึกษา ... ทำให้การเข้ากันได้ในครั้งนี้เป็นไปอย่างราบรื่นและเป็นธรรมชาติ..... นอกจากนี้ ท้าพเจ้าได้มีส่วนร่วมในการใช้เทคนิคแสดงบทบาทสมมุติในการปรึกษา เพื่อให้กระบวนการกรุ่นดำเนินต่อไป” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“..... การปรึกษากลุ่มในครั้งนี้ทำให้สมาชิกกลุ่ม มีอารมณ์ความรู้สึกร่วมและจับประเด็น

ปัญหา.....รับรู้ถึงความไว้วางใจความอบอุ่นของกลุ่มที่มีให้กันรับรู้ความไว้ใจ ความเข้าใจความอบอุ่น.... สมาชิกได้กล้าเปิดเผยตัวเอง.... ไว้วางใจกัน....ทำให้ เรียนรู้ตนเอง รู้จักตนเอง และมองเห็นหนทางในการแก้ไขเปลี่ยนแปลง สามารถยอมรับและเพชญปัญหาและเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

“.....บรรยายการบริการกลุ่มครั้งนี้... มองในภาพรวมแล้วสมาชิกกลุ่มนี้มีความไว้วางใจกันดีสนับสนุนช่วยเหลือกันสูงแลกเปลี่ยน ความคิดกันเต็มที่ร่วมถึงการเสนอแนะต่าง เปิดเผยตัวเองก่อนข้างดีแม่นางท่านเหมือนกัน ว่ามีอะไรอยู่แต่เข้าใจรับนองครั้งนั้นอย่างไม่อยาก เปิดบางเรื่องบางความรู้สึกให้ใครรู้ ทำหัวข้อการต่อต้านลดลงตามเวลาที่ทำการคุ้ม” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

ยอมรับในการตัดสินใจและเหตุผลของบุคคล

ผู้ให้ข้อมูลได้สะท้อนความหมายของการเป็นสมาชิกกลุ่ม อีกด้านหนึ่งว่า สมาชิกกลุ่มต้องยอมรับและเคารพต่อการตัดสินใจของสมาชิกเนื่องจากบุคคลจะมีเหตุผลในการตัดสินใจภายใต้เงื่อนไขของตนเองกลุ่มจะต้องยอมรับและเข้าใจธรรมชาติของบุคคลไม่ตัดสินจากมุ่นมองของตนเอง ดังที่ผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวว่า

“มีความเข้าใจในความรู้สึกของเพื่อนสมาชิกและเข้าใจธรรมชาติของสมาชิกตลอดจนไม่ตัดสินคุณค่าของบุคคลจากมุ่นมองของตนยอมรับในเหตุผลของบุคคลว่า สามารถตัดสินใจแก้ไขปัญหาภายในได้” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

2.2 ประสบการณ์การเป็นสมาชิกกลุ่ม

ผู้ให้ข้อมูลได้สะท้อนความคิดความรู้สึกที่แสดงถึงการรับรู้เกี่ยวกับประสบการณ์ของการเป็นสมาชิกกลุ่มไว้ดังนี้

ได้เรียนรู้การใช้ทักษะการบริการและมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อสมาชิก

การฝึกปฏิบัติในฐานะที่เป็นสมาชิกกลุ่ม

ผู้ให้ข้อมูลได้เรียนรู้ทักษะการบริการที่สำคัญ เช่น การใส่ใจ การแสดงความรู้สึกร่วม ตลอดจนเรียนรู้ในการคุยก้าวไปอีกขั้นเปลี่ยนประสบการณ์ความคิดเห็นซึ่งกันและกันในกลุ่ม ส่งผลให้สมาชิกกลุ่มที่เปิดเผยความรู้สึกของตนเอง สามารถทางเลือกให้กับตนเองได้อย่างสอดคล้องเหมาะสม ดังเช่นที่ผู้ให้ข้อมูลได้เปิดเผยว่า

“.....การฝึกครั้งนี้ทำให้เกิดความรู้สึกใส่ใจ (Attending) และ แสดงความรู้สึกร่วม (Empathy) กับเพื่อนสมาชิก... นอกเหนือนี้ยังได้เรียนรู้การใช้บทบาทสมมติในกระบวนการกลุ่ม.....

และ กล้าที่จะการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน.....เกิดความเข้าใจ และร่วมแสดงความคิดเห็นในการทางานเลือกหรือมุ่นมองใหม่ ในการแก้ไขปัญหา.... ได้ร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ทำให้สะท้อนภาพของการกระทำและความรู้สึกเกิดการเข้าใจปัญหาและเห็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่หลากหลาย..... ได้กระตุ้นให้สมาชิกอยู่กับปัจจุบัน ละความกังวลใจ ตลอดจนเตรียมพร้อมรับมือกับปัญหาที่จะเกิดขึ้น และจัดการกับปัญหานั้นเท่าที่จะจัดการได้.....” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“บรรยายการกลุ่มนี้มีความเป็นหนึ่งเดียว สมาชิกมีความตั้งใจมีความรู้สึกร่วม ไปกับสมาชิก

มีการ ไว้วางใจ พร้อมที่จะเปิดเผยประสบการณ์ ข้อเสนอแนะ และ ให้กำลังใจในการตัดสินใจ ในการเปลี่ยนแปลง....อีกทั้ง ได้ตระหนักและ สำรวจความคิด ความรู้สึก รวมทั้งพฤติกรรมของ ตนมากขึ้น” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2 และ 4)

ได้เรียนรู้ประสบการณ์ชีวิตจากสมาชิก ก្នុង

ผู้ให้ข้อมูลได้สะท้อนให้เห็นว่า ประโยชน์ ที่สำคัญยิ่งจากการมีส่วนร่วม เป็นสมาชิกก្នុង គឺ ได้เรียนรู้ประสบการณ์ชีวิตที่หลากหลาย เป็นการเปิดโลกทัศน์ ให้กับตนเอง เกิดความเข้าใจ ผู้อื่น และ ได้รับบทเรียนที่สำคัญในการนำไปใช้พัฒนา ตนเอง เช่น การกล้ามั่นตนเอง การสร้างความ มั่นใจ ให้กับตนเอง ใน การแลกเปลี่ยนปัญหาชีวิต การ ยอมรับ และ การพain การตัดสินใจ ของผู้อื่น การยอมรับ ที่จะเปลี่ยนแปลงตนเอง และ เข้าใจ ความต้องการของตนเอง ได้ชัดเจนขึ้น และ รู้ดีว่า แท้จริงแล้วตนเอง ไม่ได้อยู่ในโลกเพียงลำพัง ดังตัวอย่าง ภาพสะท้อนความรู้สึกของผู้ให้ ข้อมูลดังนี้

“.....เกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ ของเพื่อนสมาชิก แล้วนำมาพัฒนา กับตนเอง เช่น การกล้ามั่นตนเอง (Self Assertiveness) ความมั่นใจ ใน ความคิด ที่คือของตนเอง เป็นต้น..... นอกจากรู้ว่า ไม่ควรตัดสินคุณ ค่าของ บุคคลจากพฤติกรรม ที่เห็นเพียงอย่างเดียว ต้อง ทำความเข้าใจถึงสาเหตุ ที่ ส่งผล ให้เกิดการ แสดงพฤติกรรม เช่นนั้น เช่น การที่บาง คน มาก หรือ น้อย ตาม ความ จำเป็น ต้อง ไปทำ การ กิจ สำคัญ ให้กับครอบครัว หาก ไม่สนใจ ใน เหตุผล บุคคลนี้ อาจถูกติตรอว่า เป็นคน ไม่ค่อย น่าเชื่อ หรือ นักภาษาเรียนสาย เป็นประจำ เป็นต้น

.....ได้รับรู้ถึงความรู้สึกที่ลึกซึ้ง ในบทบาท ของสมาชิก ที่เปิดเผยปัญหา เช่น ในบทบาท ของความเป็นแม่ของสมาชิก ”ข้าพเจ้าสัมผัส ได้ว่า “เมื่อไครที่ถูกทุกข์ ใจแม่ແບบลาย”

.....เรียนรู้และเข้าใจ ความคิดความรู้สึก ที่แตกต่างระหว่างชาย-หญิง มากขึ้น.....เรียนรู้ ประสบการณ์ จากสมาชิก แต่ละที ยิบเคียงกับ ประสบการณ์ ที่เกิดขึ้น กับตนเอง ทำให้ตระหนัก ในปัญหาของตนเอง ที่มีความกล้ายกลึง ว่า จะ ต้อง จัดการ กับปัญหาเหล่านั้นอย่างไร.....”
(ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“.....เรียนรู้ ได้ว่า แท้จริงแล้วตนเอง ไม่ได้ โടดเดี่ยว.....” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

“.....ประสบการณ์ ของการร่วมก្នុង ในการ ชี้แจง ที่ทำให้เกิดความรุ้ว ในการแก้ปัญหาของตน..... ซึ่ง ก็ทำให้มีความสุข ว่า งานองค์มีคุณที่ เป็นห่วง อยู่ หนึ่ง องค์กัน..... นอกจากรู้ว่า ทำให้ได้เพิ่มความ ตระหนักรู้ ใน สิ่ง ที่ ให้ความ สำคัญ อยู่แล้วมาก ยิ่งขึ้น.....” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

ได้มีโอกาสเปิดเผยตนเอง มีการพัฒนา ตนเอง ทั้ง ด้าน วิชาการ และ เกิดมุ่งมอง ในการ แก้ไขปัญหา ใน ชีวิต ของ ตนเอง

ทั่มถาง บรรยาย การปรึกษา ก្នុង ที่มีความ ไว้วางใจ ซึ่ง กัน และ กัน ทำให้ สมาชิก ใน ก្នុង ก្នា ที่จะ เปิดเผย ความรู้สึก ของ ตนเอง ผู้ให้ข้อมูล กล่าวว่า เป็น “โอกาส” ที่ สำคัญ ยิ่ง ของ ชีวิต ในการ ที่ได้รับ การพัฒนา ตนเอง ทั้ง ด้าน วิชา การ คือ การเรียนรู้ ทักษะ การปรึกษา ในสถาน การณ์จริง และ ที่ สำคัญ คือ โอกาส ในการ ได้ คุยกับ “ปันปัญหา” ของ ตนเอง ซึ่ง ถือว่า “เป็น กำไร ของ ชีวิต” ดัง ฉะ เห็น ได้ว่า ใน ขณะ ฝึกปฏิบัติ การ ปรึกษา ก្នុង สมาชิก ได้เรียนรู้ว่า “ตนเอง

ต้องการอะไร” และ “มีแนวคิดที่จะพัฒนาตนเองอย่างไร” ที่สำคัญบรรยายการปรึกษากลุ่มที่เหมาะสม เป็นเสมือน “พื้นที่” ที่ทำให้สามารถได้กล่าวเรื่องความรู้สึกที่คับข้องใจ นอกจากนี้ สมาชิกในกลุ่มยังช่วยกันส่งผ่านความรู้สึกที่ดี ก่อให้เกิดพลัง พร้อมที่จะจัดการปัญหาชีวิต ด้วยความมั่นใจ ต่อไปดังตัวอย่างที่ผู้ให้ข้อมูลได้สะท้อนความรู้สึกดังนี้

“.....การปรึกษารั้งนี้ทำให้รู้ว่าตนเอง ต้องการอะไรและมีความคิดที่จะพัฒนาตนเอง อย่างไรเพื่อให้เกิดความชัดเจนในการเลือกของชีวิต....” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“.....กลุ่มนี้บรรยายการที่ดีทำให้ได้ระบายความรู้สึกอย่างเต็มที่... และยังไปกว่านั้น คือ มีคนยอมรับที่จะรับฟังปัญหา.....แค่ได้รับฟังก็ดีมากที่นี่แล้ว...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

“.....หันฟูดึงสิ่งที่ไม่สบายใจทำให้รู้สึกดี และช่วยให้รับความคิดเห็นจากมุมมองของสมาชิก ในกลุ่มทำให้มั่นใจในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาตนของมากที่นี่.....” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

“.....วันนี้ได้มีโอกาสระบายความรู้สึก ของตนเองที่ค้างมานาน.....เป็นความรู้สึกโกรธ ต่อเรื่องราวที่เกิดขึ้นในอดีต..... โชคดีที่สมาชิกกลุ่มยินดีที่จะแบ่งปันความรู้สึกเหล่านี้...ทำให้เกิดความเข้าใจตนเอง.....เรียนรู้ว่าเราต้องจัดการกับอารมณ์ของเรารอย่างไร....” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

การประเมินจุดเด่นและข้อจำกัดของ ตนเองในการเป็นสมาชิกกลุ่มที่ดี

ผู้ให้ข้อมูลบางคน ได้ประเมินตนเองให้เห็นว่า การเป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่มนี้นั้น บางครั้งก็เป็นได้ยากหากพะวงอยู่กับ “ทักษะ” ต่างๆ มากเกินไป ทำให้ไม่กล้าที่จะมีส่วนร่วมในการ

ແກเปลี่ยนประสบการณ์ และความคิดเห็น ของตน ดังที่ผู้ให้ข้อมูลคนหนึ่ง ได้เปิดเผยว่า

“.....การฝึกปฏิบัติในครั้งนี้ได้เรียนรู้ ว่าตนเองยังเป็นสมาชิกกลุ่มได้ไม่ดีพอ เมื่อจาก มีปัญหาด้านทักษะการสื่อสารด้านความรู้สึก และการใช้คำพูด ได้ไม่ดี.....ทำให้รู้สึกว่าตนเอง ไม่สามารถช่วยประสบการณ์กับเพื่อนได้..... ซึ่งความจริงแล้วน่าจะมีโอกาสช่วยประสบการณ์ กับเพื่อนได้มากกว่านี้” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

บทสรุป

1. ความหมายและประสบการณ์ใน ฐานะเป็นผู้นำกลุ่มการปรึกษาเชิงวิทยา

จากการศึกษา พบว่า ผู้ให้ข้อมูล ได้ สะท้อนความคิด ความรู้สึก เกี่ยวกับความหมาย ของการเป็นผู้นำกลุ่มว่า ผู้นำกลุ่มจะต้องเป็นผู้ที่ สามารถสร้างบรรยายการที่เหมาะสมในการ ปรึกษากลุ่ม ได้เป็นอย่างดี กล่าวคือ สามารถ กระตุ้นให้สมาชิกเปิดเผยตัวเองและแสดงบทบาท การมีส่วนร่วมในกระบวนการกลุ่ม และสามารถ ยุติการปรึกษากลุ่ม ได้อย่างประทับใจนอกจากนี้ ผู้นำกลุ่มต้องเป็นผู้มีความสามารถในการ ใช้ทฤษฎีและเทคนิคที่เหมาะสมในการปรึกษา กลุ่มตลอดจนควบคุมสถานการณ์กลุ่ม ได้ เมื่อเกิดปัญหาและจากประสบการณ์ตรงใน การเป็นผู้นำกลุ่ม พบร่วม ผู้ให้ข้อมูล ได้เรียนรู้ ว่าการเป็นผู้นำกลุ่มจะต้องมีความสามารถในการ ใช้ทฤษฎีและเทคนิคการนำกลุ่มที่เหมาะสม ได้รู้ว่าในขณะเป็นผู้นำกลุ่มควรจะแสดงบทบาท อย่างไรและจะที่กกลุ่มเกิดปัญหาควรจะแก้ไข ปัญหาอย่างไร นอกจากนี้ประสบการณ์ตรง

ดังกล่าว ทำให้สามารถประเมินตนเองได้อย่างชัดเจนว่า ตนมีจุดเด่น จุดด้อย หรือข้อจำกัดอย่างไร ในการเป็นผู้นำกลุ่ม

จะเห็นได้ว่าจากความหมายและประสบการณ์ตรงในการฝึกปฏิบัติเป็นผู้นำกลุ่ม ทำให้ผู้ให้ข้อมูลได้เรียนรู้ว่าในการปฏิบัติในสถานการณ์จริงนั้น ผู้นำกลุ่มมีบทบาทสำคัญในการกระตุ้นให้สมาชิกกลุ่มสามารถขับเคลื่อนกระบวนการกรุ่นให้บรรลุเป้าหมายของกลุ่ม กล่าวคือ เมื่อยื่นข้อเสนอแนะของผู้นำกลุ่มจะต้องเรียนรู้และเข้าใจบทบาทของตนเองอย่างถ่องแท้ มีความสามารถในการกระตุ้นให้เกิดความมุ่งมั่นและมีความตื่นตัว ทั้งนี้ การที่จะนำกลุ่มได้อย่างราบรื่น บรรลุเป้าหมายของกลุ่ม ได้นั้นผู้นำกลุ่มจะต้องเพิ่มพูนประสบการณ์จนเกิดความชำนาญ และจากการที่ผู้ให้ข้อมูลได้สะท้อนถึงจุดเด่นและจุดด้อยของตนเองจากการฝึกปฏิบัติ แสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ จนสามารถหยั่งรู้ได้ว่าการนำกลุ่มที่ดี และไม่ดี มีผลอย่างไรต่อกระบวนการกรุ่นคุณลักษณะของการเป็นผู้นำกลุ่ม ที่ดีดังกล่าว สถาคลีลังกัน Corey (2004 อ้างถึงใน องค์วิเคราะห์, 2549, หน้า 21) ที่กล่าวว่า คุณลักษณะของผู้นำกลุ่มที่ดีนั้นนอกจากจะเป็นผู้มีความปรารถนาที่จะช่วยผู้อื่นแล้วยังจะต้องมีทักษะในการนำกลุ่ม และมีความสามารถในการทำหน้าที่ได้อย่างเหมาะสมสมชื่อทักษะดังกล่าว สามารถเรียนรู้และฝึกได้

2. ความหมายและประสบการณ์ในฐานะเป็นสมาชิกกลุ่มการปรึกษาเชิงจิตวิทยา

จากการศึกษา พบร่วมกับผู้ให้ข้อมูล ได้สะท้อนความคิด ความรู้สึก เกี่ยวกับความหมาย

ของ การเป็นสมาชิกกลุ่มว่า สมาชิกกลุ่ม เป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนกระบวนการกรุ่นให้บรรลุเป้าหมาย ด้วยการใช้ทักษะที่เหมาะสมในกระบวนการปรึกษา และยอมรับในเหตุผลการตัดสินใจของเพื่อนสมาชิก

จากประสบการณ์ตรงในการเป็นสมาชิกกลุ่ม พบร่วมกับผู้ให้ข้อมูลได้เรียนรู้ว่าเมื่อยื่นข้อเสนอแนะของกลุ่ม แล้วต้องสามารถใช้ทักษะทางการปรึกษาได้พร้อมที่จะมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และความรู้สึกต่างๆ ต่อสมาชิกกลุ่ม นอกจากนี้ ประสบการณ์ของสมาชิกกลุ่ม ยังช่วยให้เกิดการเรียนรู้ในการประยุกต์ใช้กับปัญหาชีวิตของตนเองและสร้างโอกาส ให้สมาชิกได้ยอมรับที่จะเปิดเผยตนเอง ด้วยบรรยากาศของความไว้วางใจในกลุ่ม และที่สำคัญ ประสบการณ์ ของการเป็นสมาชิกกลุ่ม ทำให้เกิดการพัฒนาตนเองทั้งด้านวิชาชีพและเกิดมุมมองในการแก้ไขปัญหาในชีวิตของตนเองเรียนรู้จุดเด่น จุดด้อย และข้อจำกัดของตนเองและเพื่อนสมาชิกอันจะนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไข ให้กระบวนการบรรลุเป้าหมายได้ในโอกาสต่อไปจะเห็นได้ว่าจากความหมายและประสบการณ์ในการฝึกปฏิบัติ การปรึกษากลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้สะท้อนภาพความคิด ความรู้สึกในลักษณะเดียวกันว่าการที่กระบวนการปรึกษากลุ่มจะบรรลุเป้าหมายได้อย่างสมบูรณ์นั้น ทั้งผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่มต้องเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะของการปรึกษาที่ดี กล่าวคือ ผู้นำจะต้องมีความรู้ความชำนาญในการใช้ทฤษฎี และเทคนิคการปรึกษากลุ่ม ได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้ การเพิ่มพูนทักษะดังกล่าว ต้องอาศัยประสบการณ์ และการฝึกปฏิบัติใน

สถานการณ์จริง จึงจะช่วยให้ผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่มเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองเกิดความมั่นใจในการปฏิบัติได้อย่างแท้จริงดังที่ Reynolds

และ Corey (Reynolds, 1997, Corey , 2004) กล่าวว่าการฝึกปฏิบัติการปรึกษากลุ่มเป็นวิธีการช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงในการเป็นสมาชิกกลุ่ม และ ผู้นำกลุ่ม เป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์ เพิ่มความเข้าใจช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองมีความมั่นใจและเป็นแรงกระตุ้นให้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น

นอกจากนี้ การฝึกปฏิบัติในสถานการณ์จริง ยังเป็นการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง สามารถสะท้อนภาพ ความคิดและความรู้สึกได้จากการเรียนรู้ในสถานการณ์จริง ภาพสะท้อนของผู้ได้รับการฝึกปฏิบัติดังกล่าว จะช่วยให้ผู้ฝึกคืนพูนจุดเด่น จุดด้อยของตนเอง อีกทั้งยังสามารถแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ร่วมกัน ดังนั้นภาพสะท้อนของผู้ให้ข้อมูล จากการวิจัยในครั้งนี้ จึงเป็นเครื่องอ้างอิงได้ว่า การจัดประสบการณ์ดังกล่าว ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างแท้จริง สอดคล้องกับ Brew (1999) ที่ว่า การเน้นประสบการณ์ตรงเป็นสิ่งสำคัญในการจัดเรียนรู้ ช่วยให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบจัดการได้ด้วยตนเอง ฝึกการพึ่งตนเอง ทั้งในด้านการเรียนรู้ วิธีการเรียน และ การสะท้อนความคิด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะด้านการจัดการเรียนการสอน

1. จากผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนได้อย่างชัดเจนว่า การฝึกปฏิบัติโดยใช้ประสบการณ์ ตรงก่อให้เกิดประโยชน์ต่อนิสิต โดยเฉพาะ การฝึกประสบการณ์ในวิชาชีพจิตวิทยาการบริการซึ่งต้องอาศัยประสบการณ์และการฝึกฝน ให้เกิดความชำนาญ เนื่องจาก เป็นวิชาชีพที่มีความสำคัญเกี่ยวข้องกับชีวิตจริงของมนุษย์

2. ควรนำผลการวิจัยนี้ไป บูรณาการ ข้อมูลการจัดการเรียนการสอนด้านการให้คำปรึกษาที่มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เพื่อให้นิสิตเกิดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ควรส่งเสริมให้นิสิตปริญญาโทสาขาจิตวิทยาการให้คำปรึกษาได้พัฒนางานวิจัย ในเชิงปรากฏการณ์วิทยา เช่น การศึกษาประสบการณ์จากการปรึกษากลุ่ม ในสถานการณ์จริง ทั้งนี้จะทำให้นิสิต เกิดการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์ ตรงอย่างลึกซึ้งอีกทั้งการศึกษาดังกล่าวสามารถช่วยให้รับรู้ความหมายและเข้าใจปรากฏการณ์ ของผู้รับการปรึกษากลุ่มอย่างแท้จริง

เอกสารอ้างอิง

- องค์ วิเศษสุวรรณ์. (2549). การปรึกษาคุ้ม: เอกสารคำสอน. ชลบุรี: ภาควิชาการແນະແນວและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Ballantyne, R., Bain, J. D., & Packer, J. (1999). Researching university teaching in Australia: Themes and issues in academics' reflections. *Studies in Higher Education*, 24, 237-257.
- Boud, D., & Walker, D. (1998). Promoting reflection in professional courses: The challenge of context. *Studies in Higher Education*, 23, 191-201.
- Brew, A. (1999). Research and teaching: Changing relationship in a changing context. *Studies in Higher Education*, 24, 291-301.
- Child, M., & Williams, D. D. (1996). College learning and teaching: Struggling within the tensions. *Studies in Higher Education*, 21, 31-42.
- Corey, G. (2004). *Theory & practice of group counseling*. 6th ed. Belmont, CA: Brooks/Cole-Thomson Learning.
- Giorgi, A. (1997). The theory, practice and evaluation of the phenomenological method as a qualitative research procedure. *Journal of Phenomenological Psychology*, 28, 236-260.
- Kolb, D. (1984). *Experiential learning*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Manen, V. M. (2002). *Phenomenological inquiry*. Retrieved December 9, 2006, from <http://www.phenomenologyonline.com>
- Moran, D. (2005). *Edmund Husserl: foundation of phenomenology*. Cambridge: Polity Press.
- Polkinghorne, D. E. (2005). Language and meaning: Data collection in qualitative research. *Journal of Counseling Psychology*, 52(2), 137-145.
- Reynolds, F. (1997). Studying psychology at degree level: Would problem-based learning enhance students' experiences? *Studies in Higher Education*, 22, 263-275.
- Streubert, H. J. & Carpenter, D. R. (2003). Qualitative research in nursing : *Advancing the humanistic imperative*. 2nd ed. Philadelphia: Lippincott.
- Tynjala, P. (1998). Traditional studying for examination versus constructivist learning tasks: Do learning outcome differ? *Studies in Higher Education*, 23, 173-189.